

VERSAJSKI MIR

- 1919 Pariz – večina udeleženk I.svetovne vojne – **mirovna konferenca**.
- Zaradi revolucije ni povabljen **Rusija**, poraženke – Nemčija, Avstrija, Madžarska, Bolgarija in Turčija pa so bile povabljeni samo k podpisu posameznih mirovni pogodb.
- **Konferenca** naj bi:
 - rešila nasprotja med državami
 - v državah naj bi zavlada parlamentarna demokracija
 - svobodno tržno gospodarstvo
- Svet so uredile zmagovalke **po lastnih željah**. Glavno besedo so imele ZDA, VB, Francija in Italija.
- Največji vpliv je imel ameriški predsednik **Wilson**. Zavzemal se je za novo mednarodno ureditev po načelu samoodločbe narodov, ki jih je zagovarjal v svojih **14. točkah** iz januarja 1918:
 - Italija prizna nacionalne meje, Slovenci ostanemo brez 1/3 Primorske □
 - Pravica do samoodločbe narodov (za A-O z namenom, da se razbije)
 - Zahteval je odprte mirovne pogodbe – ne smejo biti tajne
 - Ureditev kolonij.
 - Spomnil se je društva narodov – predhodnica OZN.
- Ameriška politika spet postane **izolacijska**, Wilson zbolí in se umakne.
- Po tem prevzame pobudo **francoski predsednik** vlade Clemenceau, ki je želel **kaznovati Nemčijo**.
- Mirovno konferenco so vsi smatrali za **krivično**. Vir sporov med državami do naslednje vojne.

Mirovne pogodbe

- **Glavni krivec** – Nemčija, ki je morala 28.junija 1919 v Versaillesu pri Parizu prva podpisati mir (versajska ureditev Evrope)
- Mirovna pogodba Nemčiji **odvzame vse kolonije** in del državnega ozemlja, skrbništvo nad kolonijami prevzame Francija in VB. Alzacija in Lorena pripadeta **Franciji**, na V in S pa velik del **ozemlja Poljski in Danski**.
- Nemčija se **ni smela združiti** z Avstrijo.
- 50 let naj bi plačevala **velike reparacije** za povzročeno vojno škodo.
- Vojska je **omejena** na 100 000 najemniških vojakov, ki niso smeli biti nameščeni v Porenju.
- **Odvzamejo** ji veliko težkega **orožja**.
- Nemci so morali **predati patente**
- Nemci so **osramočeni**, kar močno vpliva na njihov notranjepolitični razvoj.
- Sprejetih je **več mirovni pogodb**:
 - Versajska – pogodba med zmagovalkami in Nemčijo
 - Saint-Germainska – obravnava nasledstvo Avstrije
 - Trianon – z Madžarsko, rečeno vprašanje Prekmurja
 - Lousanne – s Turčijo

Društvo narodov

- Ustanovljeno z namenom, da bi se v bodoče **izognili vojni**.
- DN naj bi **varovala mir**, zmanjševala oboroževanje držav in reševala spore.
- Sedež ima v Ženevi.
- **Humanitarno in gospodarsko** poslanstvo sta bila največji uspeh.
- DN ni imela vojske, zato ni mogla vzdrževati miru.
- Ob nastanku se pridruži **42 držav**, vendar se na začetku niso smele včlaniti poraženke in Sovjetska zveza. Članstvo so zavrnilo tudi ZDA.